

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

8 SEPTEMBRE 1966

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat et l'arrêté du 2 nivôse an XII relatif à l'établissement et à l'organisation des chambres des notaires.

AMENDEMENTS

PRÉSENTÉS PAR M. SAINTRAINT.

Article 1er (nouveau).

Après l'article 1bis (nouveau) (doc. 135/3), insérer un article 1er (nouveau), libellé comme suit :

Article 1er (nouveau).

L'article 5 de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat est remplacé par les dispositions suivantes :

« Article 5. — Les notaires exercent leurs fonctions dans toute l'étendue de l'arrondissement judiciaire de leur résidence pour autant qu'ils aient satisfait aux épreuves imposées par l'article 43, §§ 9, 11 et 12 de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire. Dans la négative leur compétence sera limitée à leur canton judiciaire.

Toutefois les testaments faits par acte public ou dans la forme mystique, les actes de dépôt de testament olographe, les actes de révocation de testament, les actes de donation, les contrats de mariage et les procurations relatives à la réception de ces actes, pourront être reçus par les notaires dans toute l'étendue de l'arrondissement judiciaire de leur résidence, même s'ils n'ont pas satisfait aux épreuves citées au premier alinéa. »

Voir :

135 (1965-1966) N° 1.
— N° 2 et 3 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

8 SEPTEMBER 1966

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI houdende inrichting van het notariaat, en van het besluit van 2 nivôse jaar XII betreffende de instelling en de inrichting van de kamers van notarissen.

AMENDEMENTEN

VOORGESTELD DOOR DE HEER SAINTRAINT.

Artikel 1er (nieuw).

Na artikel 1bis (nieuw) (stuk 135/3) een artikel 1er (nieuw) invoegen, dat luidt als volgt :

Artikel 1er (nieuw).

Artikel 5 van de wet van 25 ventôse jaar XI houdende inrichting van het notariaat wordt vervangen door volgende bepaling :

« Artikel 5. — De notarissen oefenen hun ambt uit in de gehele omtrek van het gerechtelijk arrondissement van hun standplaats, voor zover zij geslaagd zijn voor de examens die zijn voorgeschreven bij artikel 43, §§ 9, 11 en 12, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Zijn zij niet geslaagd, dan hebben zij slechts bevoegdheid voor hun gerechtelijk kanton.

De testamente bij openbare akte of de besloten testamente, de akten van bewaargeving van eigenhandige testamente, de akten tot herroeping van een testament, de schenkingsakten, de huwelijkscontracten en de volmachten betreffende het ontvangen van die akten kunnen echter door de notarissen ontvangen worden in de gehele omtrek van het gerechtelijk arrondissement van hun standplaats, ook al zijn zij niet geslaagd voor de in het eerste lid bedoelde examens. »

Zie :

135 (1965-1966) N° 1.
— N° 2 en 3 : Amendementen.

JUSTIFICATION.

Dans le stade actuel de la législation, la compétence *ratione loci* des notaires est très variée : les notaires des cantons ayant leur chef-lieu dans une grande agglomération peuvent exercer leur ministère dans toute l'agglomération; suite aux modifications des limites des cantons et arrondissements judiciaires certains notaires d'un même canton ont, en vertu du principe du droit acquis, une compétence territoriale beaucoup plus large que certains de leurs confrères nommés après ces modifications. Ces différences ne se justifient plus.

Il faut admettre qu'actuellement la mobilité de la clientèle force le notaire à pouvoir se déplacer dans toute l'étendue de l'arrondissement. Bon nombre de sociétés hypothécaires refusent de passer leurs actes dans des cantons éloignés du chef-lieu de l'arrondissement. Ils obligent de la sorte les habitants de ces cantons et les notaires à demander l'intervention des notaires du canton situé au chef-lieu de l'arrondissement. Ces notaires touchent de la sorte des honoraires qui ne sont nullement justifiés, le notaire de campagne étant le seul à avoir traité toute l'affaire et à connaître le client.

L'exigence de la réussite de l'épreuve linguistique résulte de la possibilité des modifications futures des limites des arrondissements judiciaires. Certains notaires n'ayant pas présenté d'examens linguistiques verront tout à coup étendre leur compétence à toute l'étendue d'un arrondissement pour lequel l'examen est exigé lors de la nomination de nouveaux notaires.

Art. 21.

(Doc. 1021/1, sess. 1964-1965.)

Remplacer le texte de l'article 63 du projet par ce qui suit :

« Article 63. — § 1er. — Le Ministre de la Justice peut désigner un suppléant à tout notaire qui en fait la demande.

La désignation est faite sur la présentation du notaire intéressé parmi les notaires honoraires ou les licenciés en notariat de nationalité belge réunissant les conditions requises par l'article 35 pour être nommé notaire.

§ 2. — Le notaire suppléé reste solidairement responsable à l'égard des tiers de la gestion de son suppléant.

§ 3. — Les conventions à intervenir entre le notaire suppléé et son suppléant sont régies par les lois et conventions concernant le contrat d'emploi.

Les avantages accordés au suppléant, comprenant notamment toutes les charges imposées à l'employeur, ne pourront être inférieurs à ceux réservés aux premiers clercs ni à la quote part des bénéfices nets de l'étude, augmentés des avantages réservés aux suppléants, partagés entre le notaire suppléé et son ou ses suppléants au prorata de leurs années de pratique effective dans le notariat.

§ 4. — Au cas où la place du notaire suppléé deviendrait vacante, le notaire suppléant exercera les fonctions du notaire suppléé jusqu'au jour où il aura été pourvu à son remplacement.

§ 5. — Si le notaire suppléant postule pour la place du notaire suppléé dans l'étude duquel il compte au moins dix ans de pratique notariale, il devra être considéré en vue de sa nomination comme un des 5 candidats pouvant justifier du plus grand nombre d'années de pratique au sens de l'article 45 (nouveau). Il devra toutefois avoir été agréé par la commission prévue en cet article. »

VERANTWOORDING.

In de huidige stand van de wetgeving vertoont de bevoegdheid *ratione loci* van de notarissen een grote verscheidenheid : de notarissen in de kantons waarvan de hoofdplaats in een grote agglomeratie is gelegen, mogen hun ambt in de gehele agglomeratie uitoefenen; ten gevolge van de wijzigingen in de grenzen van de gerechtelijke kantons en arrondissementen hebben sommige notarissen van een zelfde kanton, op grond van het beginsel van de verkregen rechten, een veel grotere territoriale bevoegdheid dan sommige van hun confrères die na de invoering van bedoelde wijzigingen zijn benoemd. Dat verschil in bevoegdheid is niet langer te verantwoorden.

Men moet aannemen dat de notarissen zich thans, wegens de mobiliteit van de clientèle, over het gehele gebied van het arrondissement moeten kunnen verplaatsen. Vele hypotheekmaatschappijen willen hun akten niet verlijden in kantons die buiten de arrondissementshoofdplaats liggen. Zodoende verplichten zij de inwoners van die kantons en de notarissen om de tussenkomst te verzoeken van de notarissen van het kanton dat in de hoofdplaats van het arrondissement ligt. Laatstbedoelde notarissen strijken aldus honoraria op die geenszins te verantwoorden zijn daar alleen de plattelandsnotarissen de ganse zaak heeft behandeld en de cliënt kent.

Het slagen voor het taalexamen wordt geëist in verband met de mogelijkheid dat de grenzen der gerechtelijke arrondissementen in de toekomst worden gewijzigd. Sommige notarissen die zich voor geen taalexamens hebben opgegeven, zullen plots bevoegdheid krijgen over het gehele gebied van een arrondissement waarvoor het examen wordt geëist bij de benoeming van nieuwe notarissen.

Art. 21.

(Stuk 1021/1, zitt. 1964-1965.)

De tekst van artikel 63 van het ontwerp vervangen door wat volgt :

« Artikel 63. — § 1. — De Minister van Justitie kan voor iedere notaris die erom verzoekt, een plaatsvervanger aanwijzen.

De aanwijzing heeft plaats op de voordracht van de betrokken notaris uit de ere-notarissen of licentiaten in het notariaat van Belgische nationaliteit die voldoen aan de voorwaarden welke bij artikel 35 zijn vereist om tot notaris te worden benoemd.

§ 2. — De vervangen notaris blijft ten aanzien van derden hoofdelijk aansprakelijk voor het beheer van zijn plaatsvervanger.

§ 3. — De tussen de vervangen notaris en zijn plaatsvervanger te sluiten overeenkomsten vallen onder de wetten en overeenkomsten betreffende de arbeidsovereenkomst.

De aan de plaatsvervanger toegekende voordelen, waarin met name alle aan de werkgever opgelegde lasten zijn begrepen, mogen niet geringer zijn dan de voordelen welke de eerste klerken genieten, noch geringer dan het aandeel in de netto-winsten van de studie, vermeerderd met de voor de plaatsvervangers voorbehouden voordelen, die onder de vervangen notaris en zijn plaatsvervanger(s) worden verdeeld in evenredigheid met hun werkelijke praktijk in het notariaat.

§ 4. — Ingeval de plaats van de vervangen notaris openvalt, vervult de plaatsvervangende notaris het ambt van de vervangen notaris tot de dag waarop in diens vervanging is voorzien.

§ 5. — Indien de plaatsvervangende notaris solliciteert naar de plaats van de vervangen notaris in wiens studie hij ten minste tien jaar notariaatspraktijk heeft, dan moet hij met het oog op zijn benoeming worden beschouwd als een der 5 kandidaten die het bewijs kunnen leveren van het grootste aantal jaren praktijk, als bedoeld in artikel 45 (nieuw). Niettemin moet hij zijn aangenomen door de in dat artikel bedoelde commissie. »

JUSTIFICATION.

Il devient évident qu'un notaire n'est plus à même de posséder à lui seul la totalité des matières dont la connaissance est souhaitable pour l'exercice correct de sa profession (successions, droit international privé, droit fiscal, urbanisme, aliénés, etc.) d'autant plus que toutes ces matières ne cessent de se modifier et de se développer.

Le notaire devrait pouvoir s'entourer d'une équipe ayant une formation adéquate et pouvant se spécialiser.

Or, de tels collaborateurs sont particulièrement difficile à recruter.

Nos universitaires ayant joui d'une formation de juristes se sentent, à part quelques privilégiés, détournés de la carrière dans le notariat faute de perspectives d'avenir. L'amendement tente d'y remédier.

De leur côté les notaires craignent de les engager car ils ne peuvent pas attendre de ceux-ci qu'ils fassent une longue carrière chez eux. Les licenciés en notariat actuellement en service dans le notariat, ne voyant aucun avenir dans l'étude où ils travaillent, se voient dans l'obligation de postuler pour la première étude vacante qui se présente.

La pratique actuelle consiste à recruter à des taux que l'Etat ne peut offrir, des membres du personnel de l'Enregistrement qui ont été formés à gros frais et qui deviennent rentables. Cette pratique ne cesse de désorganiser ce service.

Enfin, les périodes de vacances tendent actuellement à se prolonger; grâce au notaire suppléant l'étude pourra rester ouverte à la clientèle durant l'absence du notaire suppléé.

VERANTWOORDING.

Het wordt met de dag duidelijker dat een notaris niet langer bij machte is om als enkeling de uitgebreide notariaatsmaterie in haar ganse omvang (erfenissen, internationaal privaatrecht, fiscaal recht, stedenbouw, krankzinnigen, enz.) te kennen zoals wenselijk is voor de behoorlijke uitoefening van zijn beroep, temeer daar al die gebieden voortdurend worden gewijzigd en uitgebreid.

De notaris zou moeten kunnen beschikken over een ploeg medewerkers die een gepaste opleiding hebben gekregen en zich kunnen specialiseren. Zulke medewerkers nu zijn heel moeilijk te krijgen.

Op enkele bevoorrechten na zijn onze afgestudeerde juristen, wegens gemis van toekomstmogelijkheden, afkerig van een carrière in het notariaat. Ons amendement wil dat verhelpen.

Van hun kant schrikken de notarissen ervoor terug die juristen in dienst te nemen, want zij kunnen niet verwachten dat die lang bij hen zullen blijven. Doordat de thans in het notariaat werkzame licentiaten in het notariaat geen toekomstmogelijkheden zien in de studie waarin zij werken, zijn zij genoodzaakt zich kandidaat te stellen voor de eerst openvallende studie.

Thans is het zo dat personeelsleden van de Registratie, wier opleiding veel geld heeft gekost en die rendabel worden, in dienst worden genomen tegen wedden die de Staat niet kan bieden. Het gevolg van die praktijk is aanhoudende ontreddering in de Dienst der Registratie.

Ten slotte is er de huidige tendens tot verlenging van de vakantieperiodes; met een plaatsvervangende notaris zal de studie voor de cliënteel geopend blijven tijdens de afwezigheid van de vervangen notaris.

A. SAINTRAINT.